

(๓) คำร้องที่ ๔๔๕/๒๕๕๕ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม กรณีการกำหนดหลักเกณฑ์ การสำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอเป็นเงื่อนไขในการเลื่อนระดับข้าราชการกรมการปกครอง อาจเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผู้ร้อง (ปกปิดชื่อ) ได้ร้องเรียนต่อ กสม. กล่าวอ้างว่ากรมการปกครองได้กำหนดหลักเกณฑ์ การสำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอเป็นเงื่อนไขในการเลื่อนระดับข้าราชการกรมการปกครอง ตำแหน่งประเภทอำนวยการ สายงานอำนวยการ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับต้น (นายอำเภอ) และตำแหน่ง ประเภทวิชาการ สายงานปฏิบัติการปกครอง ระดับชำนาญการพิเศษ ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรฐานการกำหนด ตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนด และเป็นการปิดกั้นโอกาสของผู้ที่ไม่สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอไม่ให้ ได้รับการพิจารณาเลื่อนระดับให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตรงตามมาตรฐานการ กำหนดตำแหน่งที่ ก.พ.กำหนด จึงร้องเรียน กสม.เพื่อขอให้ตรวจสอบ

ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีหนังสือ เชิญผู้ร้องเข้าร่วมประชุม เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ปรากฏว่าไม่มีบุคคลที่ร้องเรียนตามที่อยู่ที่ให้ไว้ ซึ่ง กสม.เห็นว่าการตรวจสอบเรื่อง ร้องเรียนข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการซึ่งอยู่ในสถานะเดียวกับผู้ร้อง จึงมี มติให้ตรวจสอบว่ากรณีที่กรมการปกครองกำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภท อำนวยการ สายงานอำนวยการ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับต้น (นายอำเภอ) ตำแหน่งประเภทวิชาการ สาย งานปฏิบัติการปกครอง ระดับชำนาญการพิเศษ และสายงานราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับสายงานปฏิบัติการปกครอง ระดับชำนาญการพิเศษ โดยพิจารณา จากผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นการปฏิบัติที่ ไม่เป็นธรรมหรือไม่

กสม.พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แล้วเห็นว่า กรณี ตามคำร้องเรียน นั้น ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่กำหนดเงื่อนไข เพิ่มเติม ให้แต่งตั้งข้าราชการตำแหน่งในสายงานอำนวยการ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับต้น (นายอำเภอ) สาย งานปฏิบัติการปกครอง ระดับชำนาญการพิเศษ และสายงานราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) ระดับชำนาญการพิเศษ จากผู้สำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอ นั้น เป็นไปโดยชอบด้วย พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๒ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๗๗ ประกอบกับหลักเกณฑ์และวิธีการเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขั้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ตามที่ ก.พ. กำหนด และสอดคล้องกับ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ มาตรา ๔๘ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๑๓๒ แล้ว แต่ในส่วนของการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการแต่งตั้งข้าราชการสาย งานราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) ระดับชำนาญการพิเศษ จากผู้สำเร็จการศึกษาอบรม หลักสูตรนายอำเภอ แม้ว่าจะเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็มีผลกระทบต่อความก้าวหน้าในสายงาน สำหรับผู้ที่ไม่มีความประสงค์จะไปดำรงตำแหน่งนายอำเภอ อันเป็นการปิดกั้นโอกาสในการที่ข้าราชการผู้นั้น จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นในสายงานราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) จึงเป็น การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งต้องได้รับการแก้ไขเชิงนโยบายต่อไป

ดังนั้น จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อ กรมการปกครอง และกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

๑. ในการพิจารณาบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ควรให้ข้าราชการผู้นั้นมีโอกาสเลือกเส้นทาง ความก้าวหน้าของตนเอง หากข้าราชการผู้นั้นต้องการความก้าวหน้าในสายงานที่มุ่งไปสู่สายงานอำนวยการ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับต้น (นายอำเภอ) ก็สมควรกำหนดหลักเกณฑ์การผ่านการศึกษาอบรมหลักสูตร นายอำเภอเป็นเงื่อนไขเพิ่มเติมในการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น เพื่อคัดเลือกข้าราชการที่มีความ เหมาะสมกับตำแหน่งตามนโยบายของกรมการปกครอง แต่สำหรับข้าราชการที่ต้องการก้าวหน้าในสายงาน ราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) กรมการปกครองควรพิจารณาดำเนินการปรับเปลี่ยนและขยาย

โอกาสความก้าวหน้าของตำแหน่งในสายงานนั้น ให้ข้าราชการมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในสายงานนั้นได้ โดยไม่ต้องผ่านการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือโท เพื่อให้การเลื่อนระดับข้าราชการเป็นไปโดยเท่าเทียมกันในทุกสายงานและเพื่อมิให้ข้าราชการเกิดความรู้สึกว่าได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

อนึ่ง สำหรับข้าราชการสายงานราชการบริหารส่วนกลาง (สายงานสนับสนุน) ที่ประสงค์จะย้ายมาดำรงตำแหน่งในสายงานอำนวยการ ตำแหน่งผู้อำนวยการ ระดับต้น (นายอำเภอ) ก็ให้มีโอกาสกระทำได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดใน พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๓๘ ตลอดจนคำสั่งและแนวทางปฏิบัติที่ ก.พ. กำหนด โดยพิจารณาจากเงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาอบรมหลักสูตรนายอำเภอประกอบด้วย

๒. กรมการปกครองควรกำหนดให้มีการทบทวนและพิจารณาดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ให้สอดคล้องกับแนวทางการแต่งตั้งข้าราชการตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของ กสม.ในข้อ ๑ ในโอกาสต่อไปด้วย เพื่อให้การบริหารงานบุคคลมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ให้สำนักงาน กสม.ติดตามผลการดำเนินการต่อไป